

การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคการศึกษา ๒

(A Study of the Problems of Teaching Social Studies in Educational
Region II Government Lower Secondary Schools)

โดย

น.ส. อมรา มนัสวานิช ค.บ. (เกียรตินิยม)

006376

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชามัธยมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๓

i182166Δx

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

115 ม. ย.ค.ม.ช.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ (114)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

รองศาสตราจารย์ อิมใจ วุฒิกุล

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

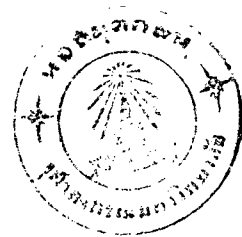
ชื่อเรื่อง : การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา ๒

ชื่อ : น.ส. อมรา มนัสวานิช

แผนกวิชา : มัธยมศึกษา

ผู้ควบคุมการวิจัย : รองศาสตราจารย์ อิมใจ วุฒิกุล

วัน เดือน ปี : ๒๔ เมษายน ๒๕๑๓

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและสถานะของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
วิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา ๒ ซึ่ง
ในภาคการศึกษาดังกล่าวมีลักษณะและสภาพแวดล้อมแตกต่างจากภาคอื่น ๆ ยากที่จะ
สอนวิชานี้ให้บรรลุความมุ่งหมายได้ ผลของการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไข
ปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความ
ต้องการของครูและนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาดังกล่าว
อันจะเป็นผลดีต่อการศึกษาและประเทศชาติต่อไป

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากรในโรงเรียนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้
๑๑ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๕๓๕ คน เป็นครู ๒๐ คน นักเรียน ๕๑๕ คน และเพื่อให้ได้
ข้อเท็จจริงประกอบการวิจัยยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้เดินทางไปทดสอบและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยคิดค่าตอบแทนส่วนใหญ่ เป็นร้อยละ เปรียบเทียบปัญหาของแต่ละจังหวัด และเสนอผลของการวิจัยในรูปตารางและคำอธิบายประกอบ

สรุปผลของการวิจัย

ผลของการวิจัยปรากฏว่าแต่ละจังหวัดในภาคการศึกษา ๒ มีปัญหาคล้ายคลึงกัน กล่าวคือครูส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในค้ำส่วนตัวและอาชีพ ปัญหาในค้ำส่วนตัวที่สำคัญได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจและความปลอดภัย ส่วนในค้ำการสอน แม้ว่าครูและนักเรียนส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา แต่ปรากฏว่าการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพเนื่องจากขาดครูที่มีคุณวุฒิและได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับวิชานี้มา โดยเฉพาะขาดแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอนและหนังสืออ่านประกอบอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังปรากฏว่าหลักสูตรส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเพราะไม่อาจนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันฝึกหัดครูและผู้บริหารการศึกษาควรร่วมมือกันช่วยเหลือครูสังคมศึกษาในภาคการศึกษา ๒ ทั้งในค้ำสวัสดิการและสวัสดิภาพในการสอน ควรเพิ่มบทเรียนบางตอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์สังคมศึกษาประจำภาคขึ้น เพื่อเป็นแหล่งวิทยากรในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาดังกล่าว ควรจัดการอบรมครู จัดพิมพ์หนังสือและเอกสารความรู้ส่งไปเผยแพร่ยังโรงเรียนต่าง ๆ เป็นประจำ ควรจัดทำคู่มือครูสังคมศึกษาที่ทำการสอนในภาคการศึกษา ๒ ขึ้นโดยเฉพาะ สำหรับตัวครูก็ควรปรับปรุงตนเองทั้งในค้ำความรู้เนื้อหาวิชาความรู้รอบตัวและวิธีสอน เพื่อให้การเรียนการสอนวิชานี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title : A Study of the Problems of Teaching
Social Studies in Educational Region
2 Government Lower Secondary Schools.

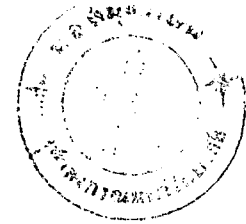
Name : Miss Amara Manasavanich

Department : Secondary Education

Advisor : Associate Professor Imchai Vutikula

Date : April 24, 1970.

Abstract

Purposes :

The purposes of this research were to study conditions and problems of teaching and learning Social Studies in Educational Region II government lower secondary schools. This region has different conditions and surroundings from the other regions of the country. It is difficult to accomplish the goal of teaching this subject. This research attempts to improve the teaching of Social Studies in order to fit the demand and the background of teachers and students. It will introduce effective methods of teaching which will be useful to the educational system and the country.

Procedures :

Questionnaires were sent to 535 samples in 18 schools which included 60 teachers and 475 students. The researcher went to collect them and interviewed some people involved in order to get more facts and information then the collected data was analysed in percentage comparing the problems of each province and presenting the conclusions in tables with explanations.

Conclusions :

Every province in Educational Region II has the same problem. Most of the teachers have both personal and professional problems. The main personal problems are those of economic and security. As for the professional problems, although most teachers and students have good attitudes toward Social Studies, the teaching method is ineffective. The schools lack qualified teachers who are trained specifically to teach this subject; they also lack academic resources, teaching materials and supplementary books. Besides, the curriculum is irrelevant to the environment and, therefore, cannot be applied to everyday life.

Suggestions :

The Ministry of Education, the teacher training institutions and the education executive ought to cooperate in order to help these teachers both in social welfare and professional efficiency. This can be done by improving the lessons according to their circumstances, setting up a center of teaching materials in this region, training teachers, sending reference books regularly to the schools and publishing handbooks for these teachers in this region. As for the teachers, they ought to improve their academic knowledge, methods of teaching and pay attention to current events in order to teach effectively.

กิติกรรมประกาศ

การที่วิทยานิพนธ์เรื่อง " การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา ๒ " สำเร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์คตินั้น เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ จรูญทัศน์ พุกกะมาน ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ อิมใจ วุฒิกุล ผู้ควบคุมการวิจัย และอาจารย์ ประคอง วรรณสุต ในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนับตั้งแต่เริ่มงานจนกระทั่งผลงานสำเร็จลง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง ๓ ท่านเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจาก อาจารย์ใหญ่ ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคการศึกษา ๒ ที่โคกอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายไว้ในโอกาสนี้ด้วย

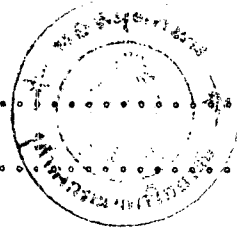
อมรา มนัสวานิช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ณ

บทที่

๑	บทนำ	๑
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
	ขอบเขตของการวิจัย	๖
	ความจำกัดของการวิจัย	๗
	คำจำกัดความ	๗
	วิธีดำเนินงาน	๗
	คุณค่าของการวิจัย	๘
๒	รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๓	วิธีดำเนินงาน	๒๔
๔	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลของการวิเคราะห์	๒๔
๕	สรุปผลและขอเสนอแนะ	๑๔๑

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

รายการประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑	ความสัมพันธ์ระหว่างชั่วโมงที่สอนสังคมศึกษากับชั่วโมงที่สอน ทุกวิชา.....	๓๒
๒	วิชาอื่น ๆ ที่ครูทำการสอนนอกจากวิชาสังคมศึกษา	๓๓
๓	ปัญหาในห้องเรียนที่ทำการสอน	๓๕
๔	เปรียบเทียบอายุและปัญหาในค่านิยมของครู.....	๓๖
๕	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสามารถพิเศษของผู้ที่ทำการ สอนในภาคการศึกษา ๒	๓๗
๖	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหน้าที่ในค่านิยมอื่น ๆ นอกจากการสอน ของครูในภาคการศึกษา ๒	๔๐
๗	เหตุผลในการสอนวิชาสังคมศึกษา	๔๓
๘	เหตุผลที่ครูชอบสอนวิชาสังคมศึกษา	๔๔
๙	เหตุผลที่ครูไม่ชอบสอนวิชาสังคมศึกษา	๔๖
๑๐	ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนที่สอน	๔๘
๑๑	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนไทยอิสลาม	๕๑
๑๒	ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา ..	๕๓
๑๓	วิธีการที่ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	๕๔
๑๔	หนังสือที่ครูใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา	๕๕
๑๕	ความมุ่งหมายทั่วไปในการสอนวิชาสังคมศึกษา	๕๖
๑๖	ความมุ่งหมายเฉพาะในการสอนวิชาสังคมศึกษาในภาคการศึกษา ๒	๕๗
๑๗	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความจำเป็นในการตั้งวัตถุประสงค์ ในการสอนวิชาสังคมศึกษา	๕๘
๑๘	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา.....	๖๐

ตารางที่	หน้า
๑๘	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา..... ๒๒
๒๐	ความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ๒๓
๒๑	เปรียบเทียบประสบการณ์ในการสอนและวิธีสอนของครู ..... ๒๕ ✓
๒๒	ปัญหาในการเสริมสร้างทัศนคติให้แก่ักเรียน ๒๘
๒๓	วิธีการแก้ไขปัญหาเมื่อสอนไม่ทันหลักสูตร ๓๑
๒๔	ชนิดของอุปกรณ์การสอนที่ครูใช้มากที่สุด..... ๓๓
๒๕	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างและวิธีใช้อุปกรณ์การสอนของครู ๓๔
๒๖	บริการที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน... ๓๖
๒๗	ปัญหาในการใช้อุปกรณ์การสอนของครู..... ๓๗
๒๘	กิจกรรมรวมหลักสูตรสังคมศึกษาที่เคยจัด..... ๓๘
๒๙	ปัญหาที่ครูประสบในการจัดกิจกรรมวิชาสังคมศึกษา..... ๔๑
๓๐	ความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาสังคมศึกษา ๔๓
๓๑	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนักเรียน ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาได้ผล ๔๕
๓๒	วิธีการที่ครูใช้วัดผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ๔๖
๓๓	ลักษณะการบ้านวิชาสังคมศึกษา ๔๘
๓๔	ปัญหาที่ครูประสบในการวัดผลวิชาสังคมศึกษา ๔๙
๓๕	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่มีปัญหาในการเรียนการสอนมากที่สุด ๕๐
๓๖	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาศีลธรรมในภาคการศึกษา ๒..... ๕๑
๓๗	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในภาคการศึกษา ๒ ..... ๕๓
๓๘	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในภาคการศึกษา ๒ ..... ๕๔
๓๙	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในภาคการศึกษา ๒ ..... ๕๕

ตารางที่

หน้า

๔๐	เปรียบเทียบประสมการณ์ในการสอนกับปัญหาในการสอน	๘๖
๔๑	แหล่งที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาในการสอน.....	๘๘
๔๒	สิ่งที่ครูต้องการในการเสริมสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ	๑๐๐
๔๓	ความรู้เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาที่ครูต้องการปรับปรุง เมื่อเข้ารับการอบรม	๑๐๒
๔๔	ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในภาคการศึกษา ๒	๑๐๔
๔๕	จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากรในภาคการศึกษา ๒	๑๑๑
๔๖	การใช้เวลาว่างของนักเรียน	๑๑๔
๔๗	เหตุผลที่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา	๑๑๕
๔๘	วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบมากที่สุด	๑๑๙
๔๙	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด	๑๑๘
๕๐	ความมุ่งหมายในการเรียนวิชาสังคมศึกษา	๑๑๙
๕๑	แหล่งที่นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	๑๒๑
๕๒	วิธีการเสริมสร้างการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้ไ้ผลดี	๑๒๒
๕๓	วิธีแก้ไขปัญหาในการเรียนวิชาสังคมศึกษา	๑๒๓
๕๔	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา	๑๒๔
๕๕	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา	๑๒๕
๕๖	วิธีสอนสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบมากที่สุด	๑๒๖ ✓
๕๗	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับภาระใบุปกรณ์การสอนของครู	๑๒๗
๕๘	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมรวมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา.....	๑๒๘ ✓
๕๙	กิจกรรมรวมหลักสูตรที่นักเรียนต้องการให้ครูจัดมากที่สุด.....	๑๒๙ ✓
๖๐	กำหนดเวลาที่นักเรียนต้องการให้ครูทดสอบความรู้วิชาสังคมศึกษา	๑๓๐

ตารางที่

หน้า

๖๑ สิ่งที่นักเรียนต้องการปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา ๑๓๒

๖๒ คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาที่นักเรียนต้องการ ๑๓๓

๖๓ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับอุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนวิชา
สังคมศึกษา ๑๓๔